

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1937. Št. 4.

Posamezna šte. 1 Din.

Proti bogokletstvu

Po vojni so se med našim narodom razpasle nekatere grde kletvine, ki jih prej nismo nikdar slišali. Posebno so ostudne italijanske in deloma hrvaške kletvine, ki sramote Boga in Mater Božjo. Nekaterim so prišle te bogokletne besede že tako v navado, da jim prihaja jo iz ust pri vsaki priliki. Že malo začudenje, mala nezgoda, pa že bruhne iz sebe kletvino, ki je tako grda, da se mora pošten človek stresti, ko jo sliši.

Te kletvine so pred Bogom strašen greh.

V svetem pismu starega zakona je bila določena smrtna kazen za bogokletstvo. Je pa tudi zavestno bogokletstvo eden največjih grehov sploh. Če izvira iz mrznje do Boga, je to največji greh, kar jih je.

Bogokletstvo je pa tudi za ves naš narod velika sramota. Zakaj take grde kletvine kažejo, da dotični, ki jih izreče, nima nobene srčne kulture. Tako kletvino more izreči le najbolj surov človek. In koliko je med nami take surovosti. To je poniževalno za človeško dostojanstvo, da si daje človek duška svoji jezi, svojemu začudenju in razburjenju z blatenjem samega Boga in vsega, kar nam mora biti sveto.

Številna bogokletstva očitno kličejo prokletstvo na osebo, ki jih izreče, pa tudi na družbo, ki jih dopusti. Kako bo tak človek deležen božjega blagoslova, ko je vse prekleto z grdo kletvino. Pa tudi človeška družba ne more biti deležna božjega blagoslova, če mirno prenaša in dopusti, da nekaznovano in neposvarjeno preklinjajo suroveži Boga in Mater Božjo in svete reči. Ni čudno, če danes ves svet zdihuje, da ni nikjer pravega božjega blagoslova v javnem življenju, če se povsod javno in privatno glasi grda bogokletna kletvina.

Človek, ki izgovarja bogokletstva, govori neke vrste peklenski jezik. Nekoč je prišel v neko francosko vas misijonar, pa je tam slišal, da preklinjajo otroci. Pokliče jih in jim napravi sledečo pridigo.

„Pri vas govorite francosko. Če bi pa koga srečali, ki bi govoril nemško, bi po pravici sklepali, da je njegova domovina Nemčija. Če bi prišel kdo in govoril španski jezik, bi vedeli, da prihaja iz Španije, če bi govoril angleško, bi sklepali, da je Anglija njegova domovina, kamor se bo prej ali slej vrnil. Vi otroci ste

doma v katoliški deželi, toda vi ne govorite katoliškega jezika, zakaj iz vaših kletvin sklepam, da govorite jezik pekla. Vi ste v katoliški deželi tuji in je po vaših kletvinah sodeč vaša domovina pekla. Če se ne boste poboljšali, pridete enkrat gotovo tja, kjer govore to govorico — to je v pekla.“

Bogokletstvo pogosto Bog že na tem svetu očitno kaznuje.

Bilo je med svetovno vojno. Nekoč me pokliče cerkovnik župne cerkve, kjer sem služboval, naj grem k deseti maši mirit fante, ki so se silno grdo in bogokletno obnašali med službo božjo. Grem v cerkev in vstopim zadaj pri vratih med fante. Pa je na moški strani neki fant med sv. mašo kar zatulil in je tako namenoma motil vse vernike. Čez dva dni je moral oditi na fronto. Takoj, ko pride na fronto, še daleč za ognjeno črto, prileti sovražni šrapnel in mu odtrga glavo. Med vojno mi je pripovedoval neki vojak, da je sam doživel, kako je nekemu vojaku po grdi kletvini priletela krogla v usta in ga usmrtila.

L. 1799. so zasedli Francozi mesto Offenburg. Bilo je 25. junija. Drugi vojaki so se vadili v borenju, eden pa je sam hodil po cesti. Tam pride do kamenitega znamenja ob cesti. Brezverni vojak je z grdim bogokletstvom odbil Križanemu obe nogi. Tri dni nato se je tam vršila bitka med Francozi in Avstrijci in v boju je priletela avstrijska topovska krogla in na istem mestu pod oskrunjenim križem odbila bogokletnemu vojaku obe nogi. V groznih bolečinah je nesrečni vojak sedaj sam spoznal svoj greh in je na istem mestu priznal, da je to pravična kazen za njegov greh.

Božja dobrota ima sicer z grešniki usmiljenje, da ne sledi vsakemu bogokletstvu takoj kazen za petami, toda božji kazni ne bo nihče ušel. Božji mlinci sicer pogosto počasi meljejo, a sigurno. Če ne tukaj, bo treba pa na onem svetu prestati strašno kazen za vsa bogokletstva.

Številna bogokletstva med nami so v sramoto nam katolikom, da se med nami govori taka govorica pekla. Za to moramo vsi na delo proti grdemu bogokletstvu. Nastopati povsod, kjer se grdo kolne. Če ne zaleže lep opomin, je treba zadevo javiti oblastem, da bo tak človek od oblasti prejel zaslužen plačilo.

Treba je pa tudi, da dajemu Bogu za vse te pregrehe zadoščenje. Ta bogokletstva mečejo senco na ves narod; ker jih narod trpi, in bo tudi narod za nje prejel kazni. Da zadostimo žalitvam, ki jih bogokletneži zakrivijo proti božji svetosti, da odvrnemo šibo božjo od našega naroda, da izprosimo pomoči, da odvrnemo šibo božjo od našega naroda, da izprosimo pomoči, da se odpravi to grdo zlo, so ljubljanski škof ukazali, da molimo po vsakem blagoslovu s sv. R. T., predno se isto spravi v tabernakelj, sledeče molitve:

V spravo za bogokletje.

Bog bodi hvaljen!

Hvaljeno bodi njegovo ime.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek.

Hvaljeno bodi ime Jezusovo.

Hvaljeno bodi njegovo presveto Srce.

Hvaljen bodi Jezus v najsvetejšem oltarnem Zakramentu.

Hvaljena bodi vzvišena Mati božja, presveta Devica Marija.

Hvaljeno bodi nje sveto in brezmadežno spočetje.

Hvaljeno bodi ime Device in Matere Marije.

Hvaljen bodi njen prečisti ženin sveti Jožef.

Hvaljen bodi Bog v svojih angelih in svetnikih.

Te molitve se opravljajo tako, da duhovnik najprej sam izmoli vzklik, za njim pa istega ponovi vsa cerkev.

Pa ne samo takrat, kadar je predpisano, ampak tudi sicer radi in mnogo molimo, da bi se iztrebila iz našega naroda ta grdobija bogokletstva.

Primskovo

Društvo posestnikov novih hiš in vseh posestnikov stanovanjskih hiš na Primskovem pri Kranju je vložilo s svojim dopisom z dne 5. marca 1937. pritožbo na bansko upravo radi razdelitve bremen za razširitev pokopališča na Primskovem. Kakor je zadnji Kranjski zvon poročal o zadevi, je res za posestnike malih stanovanjskih hiš precej težko breme, da morajo plačati več kakor pa posestniki - kmetje. Vsak ima pravico, da se pritoži, če se mu zdi, da se mu godi krivica. Kako bo odločila oblast, bomo že poročali. Zdi se pa, da bi bil moral posestnik hiš vsak sam osebno napraviti pritožbo, ne pa njih društvo, ki ni prizadeto. Nekaj podatkov v pritožbi pa je takih, ki ne odgovarjajo dejstvom. **Pritožba trdi, da ni potrebna razširitev pokopališča in da bi staro pokopališče še zadostovalo. Z neresničnimi podatki pritožbe samo škodujejo pritožiteljem.** Saj vsak otrok ve, da na Primskovem ni nobenega prostora več na razpolago na pokopališču. Pred kratkim so nameravali prepeljati iz Dalmacije na primskovsko pokopališče nekega padlega pilota, pa nismo imeli za njega prostora. **Pritožba tudi navaja, naj bi se po-**

kopališče na Primskovem opustilo in naj bi se napravilo centralno pokopališče za vso župnijo. Pri tej trditvi, pa res človek ne ve, kaj bi rekel. Župnik bi bil rad imel, da bi bilo le eno pokopališče za vso župnijo, pa so vsi prebivalci vasi Primskovo na sestanku izrazili željo, naj se zgradi za Primskovo in Gorenje posebno pokopališče. No, in ker je župnik hotel ustreči njihovi želji, se je obstoječe pokopališče razširilo v soglasju z vsemi. Kar naenkrat pa pridejo s trditvijo na dan, da ni tam pokopališče potrebno, naj bi se pokopališče na Primskovem opustilo in napravilo za vso župnijo skupno pokopališče. S takimi zahtevami bi bili morali nastopiti na dan konkurenčne obravnave, ne pa sedaj, ko je pokopališče že skoro dograjeno. Da je bilo vprašanje novega pokopališča gotovim ljudem, ki hvalabogu niso domačini, le prilika, da zopet hujskajo proti duhovščini, je razvidno posebno iz tega, da so vrgli med ljudi govorigo, da hočem s tem denarjem graditi prosvetni dom na Primskovem. Taka govoriga je zelo krivična in hudobna. Saj gradbenih del ne izvršuje župnik, ampak konkurenčni odbor, ki bo moral podajati točne račune vaščanom pa tudi oblastem. Onim, ki so dobre volje, pa se čutijo, da je prišlo na nje preveč odmere, ker pač plačujejo toliko davkov, bi svetoval, naj se obrnejo s prošnjo na javne oblasti, da jim podele v ta namen kaj podpore. Morda bi se dalo na ta način kaj doseči. S pritožbami najbrž ne bo uspeha, ker je vsa obravnava postala pravomočna. Vsekakor bi odsvetoval, da bi se upirali plačilu zapadlih obrokov v interesu hišarjev samih. Nikar se ne dajte nahujskati temnim elementom, ker bi bilo v vašo škodo. Prispevki so namreč vsak dan iztirljivi potom rubežni, vsako upiranje, če se ne vrši nova konkurenčna obravnava, bi prineslo dotičnim le stroške brez potrebe.

Ureditev pokopališča bo v kratkem dokončana, najbrž že tekom aprila, če bo vreme dopustilo. Ker se bodo morali nekateri grobovi na starem pokopališču opustiti, se bodo lastnikom dali brez kakega doplačila novi grobovi na novem delu pokopališča. Svetoval bi pa, da si vsaka hiša pridobi neko stalno mesto vsaj z dvema grobovoma. Če ima kaka družina grob na starem delu, kjer bo moral biti grob opuščen, bo dobila na novem eno mesto brezplačno. Če bo pa želela družina imeti tam dve mesti, bo pač morala plačati za tisto drugo mesto predpisano takso, s katero se grob plača za dobo 10 let. Če bi pa kdo želel imeti prostor za daljšo dobo 50 let, se bo z njim napravila posebna pogodba. Če bo kdo želel napraviti grobnico, se bodo v ta namen oddajali prostori ob zidu starega pokopališča na mestu, kjer je prej stala hiša Marijane Zupan. Tam je namreč tak teren, da bi za grobove ne bil primeren, pač pa za grobnice. Od onih, ki žele imeti svoje rezervirane grobove, se bo, kakor dosedaj pobirala določena taksa, ki se zbira v pokopališki fond, ki služi za stroške pri vzdrževanju pokopališča. Za pokopališče se bo napravila posebna pokopališka knjiga, kjer bodo vpisani vsi grobovi in kdo je v kakem grobu pokopan. En izvod te

knjige bo imel cerkovnik na Primskovem, drug izvod pa župni urad v Kranju. Kadar bo pokopališče dograjeno, bo slovesno blagoslovljeno in na to šele se bodo mogli na njem pokopavati mrliči. Za pokopališče na Primskovem se bo napravil poseben pokopališki red sporazumno s cerkvenimi ključarji, ta pokopališki red bo na razpolago vsakemu vpogled pri cerkovniku, kjer bo tudi en načrt celotnega pokopališča.

S prihodom č. g. Alojzija Pečka se je služba božja na Primskovem zelo lepo uredila. Ob pol sedmih ima službo božjo g. župnik Anton Jemec in ob 9. pa č. g. A. Peček. Prav razveseljivo dejstvo je, da prihaja na Primskovo mnogo ljudi k službi božji, pa tudi k sv. zakramentom.

Pri tej priliki naj še omenjam fante in dekleta na Primskovem. Bil sem naravnost presenečen, da se je toliko dobrih fantov in deklet oglasilo v fantovski oziroma dekliški odsek na Primskovem. Med našo mladino na Primskovem je res mnogo dobrega duha. Hudobni duh pa seveda nikdar ne miruje in skuša vsako stvar oblatiti in uničiti. Saj že sv. apostol Pavel piše, da se moramo boriti s temnimi silami hudobnega duha pri svojem delu. In ta zli duh se je pač moral pokazati tudi tukaj. Temne sile so vse storile, da bi fante in dekleta ostrašile in odvrnile od prave poti. Nasilje, grožnje, smešenje, laž in obrekovanje, vse tako orožje je služilo tem apostolom zlega da bi preprečili vzgojo mladine v poštenosti in vernosti. Ustanovila se je cela fabrika, ki je kovala sramotilne pesmi na fante, dekleta in duhovnike. Pesmi so tako grde, da jih je mogla napraviti le hudobna in pokvarjena duša. Da pa ne bi kdo sumičil vaščanov, moram z veseljem pripomniti, da je skoro vsa soseska to grdenje obsojala, da je le nekaj nečastnih izjem to blatenje odobravalo. Mislim, da je ravno ta nastop proti pošteni vzgoji naše mladine, odprl vsem, ki so pošteni, oči, da so lahko spoznali, kaj gotovi ljudje hočejo med našim narodom. Sramotilne pesmi in nasilje pa je značajne fante in dekleta le še bolj utrdilo v dobrem stremljenju. Ne kličem prokletstva na one, ki so pisali in razširjali one grde pesmi, polne laži in grdih namigavanj. Naj jim Bog odpusti njih grehe. Toda v življenju sem že večkrat videl, kako je Bog očividno zaznamoval take ljudi s svojo šibo, ki se bo tudi v tem slučaju prej ali slej pokazala...

Župnija Kranj

OZNANILA ZA APRIL.

2. Prvi petek v mesecu ob 6. sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T.

4. Bela nedelja, prva nedelja v mesecu, ob 6. sv. maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, mesečno obhajilo za moške, popoldne shod za dekliško Mar. družbo.

11. II. nedelja po veliki noči, služba božja po navadi, popoldne shod za žensko Marijino družbo.

16. Celodnevno češčenje sv. R. T. na Primskovem. Ob 6. uri zjutraj je najprej pridiga, na to blagoslov in se izpostavi Najsvetejše, nato sveta maša s petjem. Ob 10. uri sveta maša s petjem. Popoldne ob 5. uri je pridiga in na to slovesne litanije presvetelega Srca Jezusovega in zahvalna pesem z blagoslovom. Uro molitve naj molijo: Od 7. do 8. ure žene iz Primskovega zgor cerkve, od 8. do 9. žene spod cerkve, od 9. do 10. dekleta iz Gorenj, od 11. do 12. popoldanski šolarji, od 1. do 2. žene iz Grabna, od 2. do 3. dopoldanski šolarji, od 3. do 4. žene iz Gorenj, od 4. do 5. možje in fantje.

Sv. spoved naj po možnosti opravi vsa soseska in prejme sv. obhajilo. Spovedovalo se bo na predvečer na Primskovem, pa tudi v Kranju. Na predvečer se bo slovesno zvonilo.

18. III. ned. po veliki noči. Služba božja po navadi.

25. IV. nedelja po veliki noči, sv. Marko. Služba božja v župni cerkvi ob 6. in 8. Ob 10. gre procesija sv. Marka iz župne cerkve v rožnovensko cerkev, kjer je na to sv. maša.

POROČENI PARI.

Fidler Valentin, delavec in Lavtar Marija, delavka, poročena 24. januarja.

Hrovatin Rudolf, zidar in Makovec Leopoldina, delavka, poročena 28. januarja.

Pirnat Ivan, mizar in Papinutti Ivana, delavka, poročena 31. januarja.

Maru Jožef, strojni ključavničar in Volčič Ivana, pletilja, poročena 31. januarja.

Zdravec Jakob, železničar v pokoju in Hostar Alojzija, šivilja, poročena 7. februarja.

Gorjanc Anton, delavec in Golobič Ana, delavka, poročena 7. februarja.

Pelko Vincencij, delavec in Sušnik Antonija, delavka, poročena 7. februarja.

Škerl Matija, ključavničar in Kopavnik Ivana, delavka, poročena 7. februarja.

Vajda Franc, dimnikar in Ranzinger Jožefa, delavka, poročena 7. februarja.

Stefanič Ivan, zidar in Mravlje Micka, delavka, poročena 7. februarja.

Teran Jožef, mizarski pomočnik in Omahen Jožefa, natakara, poročena 8. marca.

Hafner Alojzij, mehanik in Šmajdek Jožefa, delavka, poročena 21. marca.

Plut Stanislav, ban. pripravnik in Šumi Jela, učiteljica v Kranju, poročena 21. marca.

Majdič Ivan, žel. uradnik in Lavrenčič Ana, poročena na Primskovem 29. marca.

MRLIŠKA KRONIKA.

Ciglič Hinko, delavec, se je smrtno ponesrečil 16. februarja.

Jakofčič Mihael, posestnik, umrl v 80 letu starosti 18. febr.

Zupančič Gabrijela, učiteljica, umrla za hripo v Trziču, pokopana v Kranju 21. februarja.

Prosen Marija, vdova, umrla za vodenico v 44 letu starosti, dne 26. februarja.

Remic Pavel, šolski učencec, umrl v Ljubljani v bolnici, pokopan v Kranju 7. marca.

Krenner Dušan, trgovčev sin v Kranju, umrl 10. marca.

Župnija Šmartin pri Kranju

OZNANILA ZA APRIL.

1. Zvečer ob pol 7. uri molitvena ura.
2. Prvi petek. Sv. maša pri oltarju Srca Jez. z blagoslovom.
4. Bela nedelja. Božja služba zjutraj po navadi, ob 9. z blagoslovom, popoldne ob 2. uri molitve.
11. II. nedelja po veliki noči. Božja služba po navadi.
14. Varstvo sv. Jožefa.
18. III. nedelja po veliki noči. Služba božja po navadi.
25. IV. nedelja po veliki noči. Sv. Marka. Ta dan prošnja procesija.

MRLIŠKA KRONIKA.

1. marca Katarina Batistič, vdova, stara 62 let.
8. marca Kraus Jarmila, hči tkalskega mojstra, stara 5 let, umrla na Gor. Savi.
12. marca Jugovic Ivana, vdova, stara 75 let, umrla v Stražišču.
15. marca Golob Martin, zak. sin železničarja, star 6 mesecev, umrl na Šmarjetni Gori.
14. marca Čemažar Marija, babica, užitkarica, stara 80 let, umrla v Sr. Bitnju 59.

Kons. svet. POKORN:

Kaplani v Kranju

Luka Seebacher³⁰ (Sepochar) je bil 8. maja l. 1497. kaplan oltarja sv. Nikolaja v Kranju, naslednje leto je bil v Moravčah oficijant ali vikar, leta 1512. pa je župnikoval v Šmartinu pri Kranju. — Imel je v Kranju hišo blizu župnišča v ulici. Leta 1518. še živ.

Gregor Maček³¹ (Matzikh), duhovnik v Kranju leta 1505. On ni hotel plačati ondotnima meščanoma Ivanu in Mihaelu nekega dolga. Zato mu je naddijakon Erazem Steirer (Steyr) zapečatil vse imetje ter naznanil 20. julija 1505 župniku kranjskemu M. Operti, da naj s prižnice oznani, če se hoče Maček zoper to kaj prižniti, naj gre v Videm pred generalnega vikarja.

Leonard Kanja³² (Keynna), mestni kaplan kranjski, je leta 1505. vročil župniku Operti naddijakonovo pismo glede napominanega Mačka.

Anton Petek³³ (Petichg), kaplan kranjski, je s prejšnjim vred župniku vročil 20. julija 1505 naddijakonovo naznanilo glede Mačka.

Primož Kovorec³⁴ (Keuertz), vicekaplan kranjskega hospotala, je vžival neko njivo ležečo v obmestju (Burgfrid). Zaradi nje ga je tožila Uršula, hči pokojnega Martina Jelena. Sodnik in priseženci mesta Kranja so trdili 20. februarja 1506, da spada pravda pred njihovo sodnijo. V tem smislu je pisal 9. oktobra i. l. tudi vicedom Jurij pl. Eck.

Vincencij Mihaelov³⁵ sin iz Kranja se imenuje dne 12. novembra 1500 „officiant“ kranjski. Že leta 1496. je bil ondi organist. Leta 1497. dobi 22. decembra opro-

ščenje o pogrešku zakonskega rodu. Poprej 23. maja istega leta je prejel subdijakonot v Čevdadu na titel Jurija pl. Eck-a, zakladničarja rim. kralja. Posvetili so ga v dijakona 10. marca, v mašnika pa 31. marca leta 1498. v Beljaku.

Florijan Martiniz³⁶ iz Kranja (Kronburg), duhovnik oglejske škofije, proda postno nedeljo „Judica“ (13. marca) leta 1502. zemljišče v Srednji vasi podbrežkima cerkvama pod gotovimi pogoji.

³⁰ Izvestja muz. društva III, str. 26 in str. 66.

³¹ Izvestja muz. društva II, str. 59.

³² Izvestja muz. društva II, str. 59.

³³ Tam.

³⁴ Ravnotam.

³⁵ Tam III, str. 26.

³⁶ Podbreški župni arhiv.

Razno

Kaj je treba storiti v slučaju smrti v družini?

Smrt družinskega člana napravi v družini mnogo žalosti, razburjenja in zmešnjav. Mnogi ob taki priliki izgube glavo in si ne vedo pomagati. Toda: postava življenja je: da eni umirajo, ko se drugi rode. Ob smrti je treba opraviti tudi opravke, ki so potrebne za pogreb pokojnika.

Smrtni slučaj je treba predvsem javiti banovinskemu zdravniku dr. A. Novoseljskemu, ki napravi mrliško ogledni list. Pri zdravniku je treba navesti priimek in ime mrliča, njegove rojstne podatke, kraj rojstva, njegov poklic, stan kraj smrti, njegovo redno bivališče in vzrok smrti.

Mrliško ogledni list se na to prinese v župno pisarno, kjer se javi smrtni slučaj in se določi čas pogreba in s koliko duhovniki se vrši pogreb.

Ko je v župni pisarni vse potrebno dogovorjeno, se obvesti cerkvenik o pogrebu in zvonjenju. Na to je treba stopiti na pokopališče, kjer se obvesti grobar, s katerim se dogovori, kje naj izkoplje grob. Če ima družina svoje grobišče ali že plačan grob, pove to grobarju, sicer isti sam določi mesto groba.

Vse to uredi lastnica pogrebnega zavoda, gdč. Franja Puhar, če jo družina pravočasno obvesti. Sploh je najbolj prikladno, da vse te zadeve uredi pogrebni zavod.

Če se nahaja mrlič v drugi župniji in bi domači radi prepeleljali svojega mrliča v Kranj in ga dali tu pokopati, mora dati tozadevno dovoljenje okrajno glavarstvo, v katerem okolišu leži mrlič. Dotična oblast izroči potrebne listine, ki se morajo prinesiti v župnišče, če se mrlič pripelje od drugod.

Posebno bi opozoril, da duhovščina ne sme prej pokopati mrliča, dokler ne dobi potrebnega mrliško oglednega lista. Prišlo je že parkrat do neprijetnosti, ker stranke istega niso prinesle pravočasno.

Plačevanje grobov, da se ne prekopljejo, se pri kranjskem pokopališču več ne sprejme radi pomanjkanja prostora. Za slučaj, da bi prostora zmanjkalo, se bodo morali mrličji pokopavati tudi v onih grobeh, ki so sicer plačani za dobo 10 let.

Snaga na pokopališču. Okrog pokopališča v Kranju so vedno celi kupi starih vencev, smeti, starih rož in drugih takih stvari, ki jih stranke zmečejo preko zidovja raz svojih grobov. Prosim, da take stvari mečete le na prostor pri mrtvašnici. Če kdo ne ve, kam bi odložil smeti in drugo naj vpraša grobarja.